

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt II. Quænam quantaq[ue], sit peccati seruitus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

fortiamur exitum, qui & simile habeamus introitum? unde enim hominibus nisi de similitudine bestiali, ille tam intemperatus ardor in coitu, tam immoderatus dolor in partu? Itaque homo in conceptu & ortu, in vita & in morte, comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis. Quid? quod libera creatura, inquit, sibi subditum appetitum non regit ut domina, sed sequitur & obsequitur ut ancilla? nonne & in hoc se assimilatur & annumeratur ceteris animantibus, quæ natura non in libertatem vocauit, sed condidit in seruitutem, suo ut ventri & appetitui obediret? Sic Bernardus. Et est ea quidem natura pecoris, cuius ut affectionibus agatur ac motibus impellatur. Verum ut præclare dixit Augustinus, tantæ excellentiæ est in comparatione pecoris homo, ut vitium hominis, natura sit pecoris. Hoc igitur corruptæ naturæ vitio, quod in imagine similitudo illa Dei splendidissima deleta est, serui effecti sumus, & libertatem innocentiam naturalis (ut Domini Leonis verbis utar) in vno omnes amissimus. Primum enim hominem (ait Innocentius primus) ita libertas ipsa decepit, ut dum indulgentius frenis eius vitur, in præuaricationem præsumptione concideret, neque ex hac potuit erui, nisi ei prouidentia regenerationis, statum pristina libertatis, Christi Domini reformasset aduentus. Hic libertatem, inquit Ambrosius, quam primò illi Adam tribuerat, reformauit, ut esset hominum genus sine lege seruitutis.

CAPVT II.

Quenam quantaq; sit peccati seruitus.

OMNIS autem hæc seruitus, quam primi culpa superbiaque parentis, genus vniuersum incurrit, tripartita est: propter peccati, mortis, ac diaboli dominatum; quibus vero & naturali Domino derelicto, tanquam alienis dominis, contra naturam mancipari cæpit.

Cap. 40. lib. de peccato origin.

In Epistola Cælestini pro Prospero & Hilario, cap. 7.

Lib. 3. in Luc.

cœpit. Sic enim & iure civili definita seruitus est, vt ea
 sit qua quis alieno domino cōtra naturam subijcitur.
 Et prima quidem hæc verissimaque seruitus est, vitiis
 parère, & eò quò impulerit cupiditas, voluntate ferri.
 Quæ pars seruitutis, habet in primis nobilissimæ men-
 tis indignissimam captiuitatem. Quid enim indignius
 magis que contra naturam? quid turpius, quàm id vo-
 luptatum illecebris inescatum & captum fieri manci-
 pium vitiorum, quod cùm in homine principatum
 obtineret, ac velut in arce collocatū & summum esset,
 dominari potius ac regere decuerat? Nam præter illas
 ignominiosas perturbationes (inquit Basilus) quibus
 plurimi eorum qui voluptatibus dediti sunt, student;
 etiam rebus iis quæ vitæ huic inseruiunt, animæ præ-
 stantiam inflectunt, ac eam quasi in seruitutem quan-
 dam carnis adducunt. Vbi autem seruitus, inquit, ibi
 ignominiam esse patet. Atque alio in loco, Cur, inquit,
 prauorū affectuum animam facio seruam, cùm ipsi à
 suo creatore Deo concreditus sit principatus quo re-
 gere ac moderari debeat corpus, affectionesque cor-
 poris omnes? Ac huius quidem indignitatem seruitu-
 tis, Propheta Hieremias non tacuit in oratione, in qua
 mysticis verbis (auctore Diuo Hieronymo) spiritualis
 animæ ruina vastatioque describitur. Serui, inquit, do-
 minati sunt nostri, nec fuit qui redimeret de manu eo-
 rum. Deinde vt cætera huius seruitutis incommoda
 breuibus perstringam; nõne felicius seruitur homini
 quàm libidini, cùm sæuissimo dominatu vastet corda
 mortalium vel vna libido dominandi? Quæ res nec
 gentilem Oratorem latuit: qui cùm philosopharetur
 aliquando, velletque omnes leues, omnes cupidos,
 omnes deniq. improbos seruos esse docere; neque hoc
 tam re esse quàm dictu inopinatum atque mirabile,
 inter cætera, Quid iam illa cupiditas, ait, quæ viderur
 esse liberalior, honoris, imperij, prouinciarum? Quàm
 dura

*Instit. lib. 1.
 Titulo 3. de
 iure persona-
 rum.*

*In oratione
 24. de mortis*

In Psalm. 66.

*Deus in
 cælis
 sedens
 et
 cetera*

*Deus in
 cælis
 sedens
 et
 cetera*

*Cetera in Pa-
 radoxi.*

dura est domina? quàm imperiosa? quàm vehemens? Itaque fit vt ea cupiditas durissimo seruitio premar, quæ maximè est auida libertatis. Cæteræ quoque tum præfertim cùm inualuerint, longaque possessione hominem tenuerint, atterunt vehemèter naturæ bonum, & ea quæ adhuc remanserunt ornamèta, conspurcant, animique lumen extinguunt. Quis verò iam explicet quàm sit seruitutis hoc genus miserabile? plerunque enim homines cùm dominos patiuntur asperos, venales se præbent, non quærentes non habere dominum, sed saltem mutare. Seruus verò peccati quid faciat? quem interpellet? cui se venalè ingerat? Seruus quoque hominis, aliquando sui domini duris fatigatus imperiis, fugiendo requiescit: seruus verò peccati, quò fugiat? secum profectò se trahit quocunque fugerit. non enim effugit seipsam mala consciètia; non est quò eat; sequitur se, imò non recedit à se. Etenim peccatum quod facit, intus est. Fecit quis peccatum vt corporis aliquam caperet voluptatem? voluptas tráfit, peccatum manet. præterit quod delectabat, remansit quod pungat. *Habet hoc voluptas omnis, Stimulis agit fruentes; Apumq; par volantum, Vbi grata mella fudit, Fugit, & nimis tenaci, Ferit ictha corda morfu.* Itaque, vt ille ait, & cùm cupiditatum dominatus excessèrit, alius dominus exoritur ex cõscientia peccatorum, timor: duram ille quoque & miseram efficiens seruitutem. Nihil enim, inquit D. Ambrosius, tam specialis seruitutis est, quàm semper timere. Rectè & alius scripsit:

*Quo melior seruo, quo liberior sit auarus,
In triuuis fixum cùm se demittit ob assem,
Non video. nam qui cupiet, metuet quoque: porro
Qui metuens viuet, liber mihi non erit vnquam.*

Postremò quàm huius vincula seruitutis implicatam teneant voluntatem, Sapiens in Prouerbiis expressit, cùm à muliere nos aliena reuocans, dicit: *Inclinata est enim*

*Vide Senecam
Epiſt. 105.
cur nihil pro-
fuit peregrina-
tiones ad ve-
rã libertatem.*

*Bœtius lib. 3.
de Conſolat.
Philosophie,
metro 7.
Cicero in Pa-
radoxis.*

*Cap. 4. lib. de
Ioseph Pa-
triarcha.*

*Horat. lib. 1.
epistoliarum,
epistola 16.*

Cap. 2.

enim ad mortem domus eius, & ad inferos semitæ
 ipsius. Omnes qui ingrediuntur ad eam, non reuer-
 tentur: nec apprehendent semitas vitæ. Quod secun-
 dum ipsum peccati pondus dictum esse, D. Augusti-
 nus interpretatur: vt qui reuertuntur, non se putent iis
 vinculis atque implicamentis, quibus eos peccatum
 irretierat, expediri potuisse; nisi Dei singularis miseri-
 cordia subuenisset, cui dicitur: Dirupisti Domine vin-
 cula mea, tibi sacrificabo hostiã laudis, & nomen Do-
 mini inuocabo. Cuius etiam alio loco sic gratia com-
 mēdata est, vt diceretur: Dominus soluit compeditos,
 Dominus illuminat cæcos, Dominus erigit elisos, Do-
 minus diligit iustos. Quocirca de hac seruitute dictum
 à Domino est: Qui facit peccatum, seruus est peccati.
 A quo enim quisque superatus est (inquit B. Petrus
 Apostolus) huius & seruus est. nam quisquis à domi-
 no suo se peccando alienat, hoc meretur vt sub peccati
 iugo relinquatur. Sub eo verò iustissimo Dei iudicio
 derelictus, non modò seipsum non potest suis viribus
 eripere atque in libertatē vindicare; sed efficitur magis
 magisq. captiuus, de peccato prouens in peccatū, plu-
 raque sibi quotidie vincula nectens, quibus infelicissi-
 mē firmissimēq. teneatur. Peccatis enim quisque suis
 (ait Sapiens) quasi funiculis constringitur. Eoque &
 per Isaiam dicitur quibusdam: Væ qui trahitis iniqui-
 tatem in funiculis vanitatis, & quasi vinculū plaūstri
 peccatum. Sicut enim trahit indomita vitula lorum
 iugi, quæ etiã si nō teneatur à proximo, teneatur tamen,
 nec se explicat & absoluit: ita trahit vnusquisque pec-
 cator indomitis moribus iniquitates; & quanquam se
 liberum putet, tamen magis magisque & ipse se im-
 plicat suorum nexibus delictorum, longoque trahit
 in peccatum. Hęc sunt igitur vincula quibus anima
 constringitur, etsi sibi videatur libera. Sic de suis pec-
 catis ligantur homines, & mittuntur in tenebras exte-
 riores.

In Psalm. 77.

Ioan. 8.

Proverb. 5.

Isaia 5.

Sententia 164. riores. Hinc igitur illa apud D. Prosperū sententia est: Nomen & conditionem seruitutis, culpa genuit, non natura: & prima huius subiectionis causa peccatū est. Quia sicut scriptum est, Omnis qui facit peccatum, seruus est peccati: Vnde melior eius status est, qui famulatur homini, quā qui suæ seruit cupiditati. Bonus enim, inquit Augustinus, etiam si seruiat, liber est: malus autem etiam si regnet, seruus est: nec vnus hominis, sed, quod est grauius, tot dominorū, quorū vitiorū. *Lib. 4. de Ciuit. cap. 3.* Seruiebat Ioseph, regnabat Pharao, inquit Ambrosius; beatior huius seruitus, quā regnum illius. Seruile enim, vt idem ait, omne peccatum, libera est innocentia. Misericiores sunt igitur infelicioresque, qui vel in plurimos dominantur, his ipsis quos dura tyrannide premūt. Id quod apud Seuerinum Boëcium istiusmodi versibus eleganter expressum est: *Cap. 4. libri de Ioseph Patriarcha.*

Lib. 4. de Consol. metro 2.
 Quos vides sedere celso
 Solij culmine Reges,
 Purpura claros nitente,
 Septos tristibus armis,
 Ore toruo comminantes,
 Rabie cordis anhelos;
 Detrahat si quis superbis
 Vani tegmina vultus,
 Iam videbit intus arctas
 Dominos ferre catenas.
 Hinc enim libido versat
 Auidis corda venenis;
 Hinc flagellat ira mentem,
 Fluctus turbida tollens:
 Mæror aut captos fatigat,
 Aut spes lubrica torquet.
 Ergo cum caput tot vnum
 Cernas ferre tyrannos,
 Non facit quod optat ipse,
 Dominis pressus iniquis.

Epistola 114. Itaque Alexander, ait Seneca, Persas, & Hircanos, & Indos, & quicquid gentium vsque in Oceanum extendit Oriens, vastabat fugabatque: sed ipse modò occiso amico, modò amisso, iacebat in tenebris, aliàs scelus, aliàs desiderium suum mærens. Victor tot Regum atque populorum, iræ tristitiæque succubuit. Id enim egerat, vt omnia potiùs haberet in potestate quā affectus.

*Vide Chryso-
 homil. 18. in
 cap. 6. prioris
 ad Timoth.*